

STANDARTINĖS TIKSLINĖS PENSIJŲ FONDŲ DALYVIŲ GRUPĖS PENSIJŲ FONDO TAISYKLĖS

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Standartinėse tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės pensijų fondo taisyklėse (toliau – Taisyklės) reglamentuojamos pensijų kaupimo tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės pensijų fonde (toliau – pensijų fondas) sąlygos ir tvarka, pensijų fondo dalyvių ir šį fondą valdančios pensijų kaupimo bendrovės teisės ir pareigos.
2. Taisyklės yra pensijų kaupimo sutarties, sudaromos tarp pensijų fondo dalyvio ir pensijų kaupimo bendrovės, valdančios šį fondą, dalis. Taisyklės taip pat taikomos, kai asmuo į pensijų kaupimą yra įtrauktas Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo (toliau – Pensijų kaupimo įstatymas) 6 straipsnyje nustatyta tvarka.
3. Neatskiriama Taisyklių dalis yra pensijų kaupimo bendrovės patvirtinta pensijų fondo investavimo strategija, kurią pensijų kaupimo bendrovė skelbia viešai savo interneto svetainėje arba įteikia pensijų fondo dalyviui jo prašymu.
4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:
  - 4.1. **pensijų įmoka** – pensijų fondo dalyvio lėšomis mokama pensijų įmoka ar dalyvio darbdavio dalyvio naudai mokama pensijų įmoka ir iš valstybės biudžeto lėšų už pensijų fondo dalyvį mokama pensijų įmoka, kaupiamos pensijų fondo dalyvio pensijos sąskaitoje;
  - 4.2. **pensijų kaupimo bendrovė** – pensijų fondų valdymo įmonė ir gyvybės draudimo įmonė, vykdanči pensijų kaupimo veiklą;
  - 4.3. **pensijų turto išsaugojimo pensijų fondas** (toliau – turto išsaugojimo pensijų fondas) – pensijų fondas, kuris sudaromas ir valdomas siekiant apsaugoti šio fondo dalyvio sukauptą pensijų turtą nuo infliacijos rizikos ir kiek įmanoma labiau apriboti šio fondo dalyviui tenkančią investavimo riziką;
  - 4.4. **priežiūros institucija** – Lietuvos bankas;
  - 4.5. **tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės pensijų fondas** (toliau – pensijų fondas) – tikslinės grupės gyvenimo ciklo investavimo strategiją įgyvendinantis pensijų fondas, kurio investicijų portfelį sudaro ir valdo pensijų kaupimo bendrovė, siekdama užtikrinti optimalų rizikingų ir mažiau rizikingų turto klasių santykį, atsižvelgiant į likusią šio fondo dalyvių dalyvavimo pensijų kaupime trukmę, kad pensijų fondo dalyvis gautų didžiausią investicijų naudą visu kaupimo laikotarpiu;
  - 4.6. **tikslinė pensijų fondų dalyvių grupė** (toliau – tikslinė grupė) – Pensijų kaupimo įstatyme nustatytas gimimo metų ribas atitinkantys pensijų fondų dalyviai, kaupiantys pensijų įmokas jų gimimo metus atitinkančiame pensijų fonde.
5. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Pensijų kaupimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme.

II SKYRIUS. DALYVAVIMO PENSIJŲ FONDE PRADŽIA, SUSTABDYMAS IR PABAIGA

6. Teisę tapti pensijų fondo dalyviu turi fiziniai asmenys, kurie turi draudžiamųjų pajamų, nuo kurių privalomai skaičiuojamos pensijų socialinio draudimo įmokos, taip pat asmenys, pagal Lietuvos Respublikos Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymą turintys teisę pervesti lėšas iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos, jei jie nėra sukakę senatvės pensijos amžių.
7. Pensijų kaupimas pensijų fonde prasideda:
  - 7.1. asmenį įtraukus į pensijų kaupimą Pensijų kaupimo įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka ir atsitiktine tvarka priskyrus jį pensijų kaupimo bendrovei, jei jis iki įtraukimo į pensijų kaupimo metų birželio 30 d. nepareiškia atsisakymo ir nesudaro sutarties su savo pasirinkta pensijų kaupimo bendrove. Šiame papunktyje nurodytu atveju dalyvavimo pensijų fonde pradžia – įtraukimo į pensijų kaupimo metų liepos 1 d.;
  - 7.2. asmenį jo sudarytos pensijų kaupimo sutarties pagrindu įregistravus Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo dalyvių, pensijų kaupimo ir pensijų išmokų sutarčių registre (toliau – Dalyvių ir sutarčių registras), kurio valdytoja ir tvarkytoja yra Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba). Pirmą kartą sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja trečio mėnesio, skaičiuojant nuo šios sutarties įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre mėnesio, pirmą dieną;
  - 7.3. asmenį, turintį teisę perkelti pensines teises iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos pagal Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymą, jo sudarytos pensijų kaupimo sutarties pagrindu įregistravus Dalyvių ir sutarčių registre;
  - 7.4. asmeniui perėjus iš kito tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo ar iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo arba asmenį perkėlus į pensijų fondą teisės aktuose nustatytais atvejais. Šiame papunktyje nurodytu atveju dalyvavimo pensijų fonde pradžia – prašymo pereiti į kitą pensijų fondą ar perkėlimo į kitą pensijų fondą įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre diena.
8. Vienu metu pensijų fondo dalyvis gali kaupti pensijų įmokas tik viename pensijų fonde.
9. Dalyvavimas pensijų kaupime negali būti nutrauktas, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytus atvejus.
10. Dalyvavimas pensijų fonde pasibaigia:
  - 10.1. pensijų fondui įvykdžius įsipareigojimus pensijų fondo dalyviui ir pagal pensijų išmokos sutartį jam išmokėjęs visą pensijų išmoką;
  - 10.2. pensijų fondo dalyviui vienašališkai nutraukus pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį raštu, pranešus pensijų kaupimo bendrovei per 30 dienų nuo sutarties sudarymo dienos;

- 10.3. pensijų fondo dalyviui perėjus į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą ar kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą;
- 10.4. perkėlus pensijų fondo dalyvį į turto išsaugojimo pensijų fondą Taisyklių XIII skyriuje nustatytais atvejais ir tvarka;
- 10.5. pensijų fondo dalyviui mirus;
- 10.6. teismo sprendimu pensijų kaupimo sutartį pripažinus negaliojančia;
- 10.7. Lietuvos Respublikos Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymo nustatyta tvarka dalyvio vardu sukauptas pinigines lėšas pervedus į Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemą.
11. Kai dalyvavimas pensijų fonde baigiasi dėl pensijų fondo dalyvio mirties, mirusio dalyvio pensijų turtas perkeliamas į pensijų kaupimo bendrovės valdomą turto išsaugojimo pensijų fondą už turto perkėlimą nedarant jokių atskaitymų iš pensijų turto. Mirusio pensijų fondo dalyvio pensijų turto, kol jis nepaveldėtas, perkėlimas atliekamas penktą darbo dieną po informacijos apie dalyvio mirtį gavimo pensijų kaupimo bendrovėje dienos.

III SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

12. Pensijų fondo dalyvis turi šias teises:
  - 12.1. rinktis kitą negu jo gimimo datą atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą;
  - 12.2. ne ilgiau kaip 12 mėnesių (iš karto ar dalimis) per visą dalyvavimo pensijų kaupime laikotarpį sustabdyti pensijų įmokų pervedimus į pensijos sąskaitą Taisyklių X skyriuje nustatyta tvarka;
  - 12.3. pereiti į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą Taisyklių XI skyriuje nustatyta tvarka;
  - 12.4. Taisyklių XII skyriuje nustatyta tvarka pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, kai jo vardu į pensijų fondą yra pervesta bent viena pensijų įmoka arba į pensijų fondą buvo pervestos lėšos iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemų;
  - 12.5. nutraukti pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį per 30 dienų nuo sutarties sudarymo dienos, raštu pranešus apie nutraukimą pensijų kaupimo bendrovei;
  - 12.6. mokėti savo pasirinkto dydžio papildomą pensijų įmoką;
  - 12.7. gauti informaciją apie jo pensijų sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetus ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų fondo metines finansines ataskaitas ir jų audito išvadas bei kitą Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytą informaciją Taisyklių nustatyta tvarka;
  - 12.8. sukakus senatvės pensijos amžių arba paskyrus išankstinę socialinio draudimo senatvės pensiją, gauti Taisyklėse nurodytas pensijų išmokas pagal savo vardu sukaupto pensijų turto dydį;
  - 12.9. Pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;
  - 12.10. testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;
  - 12.11. kitas Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Taisyklėse ir pensijų kaupimo sutartyje nustatytas teises.
13. Taisyklių 12 punkte nurodytas teises pensijų fondo dalyvis turi ir tada, jei jo vardu nemokamos pensijų įmokos.
14. Pensijų fondo dalyvis turi šias pareigas:
  - 14.1. pateikti pensijų kaupimo bendrovei visą ir teisingą informaciją, reikalingą pensijų kaupimo sutarčiai sudaryti;
  - 14.2. per 30 dienų pensijų kaupimo bendrovei raštu pranešti apie asmeninio pobūdžio informacijos, reikšmingos pensijų kaupimo bendrovės vykdomai pensijų kaupimo veiklai (vardo, pavardės, gyvenamosios vietos, elektroninio pašto), pasikeitimą.

IV SKYRIUS. PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS TEISĖS IR PAREIGOS

15. Pensijų kaupimo bendrovė turi teisę:
  - 15.1. patikėjimo teisės pagrindais valdyti, naudoti pensijų fondo turtą ir juo disponuoti;
  - 15.2. savo naudai daryti Taisyklėse nustatytus atskaitymus;
  - 15.3. siekiant veiksmingesnio pensijų fondo turto valdymo, dalį savo funkcijų, susijusių su pensijų fondo turto valdymu, pavesti kitiems asmenims Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
  - 15.4. turi kitas Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Taisyklėse ir pensijų kaupimo sutartyje nustatytas teises.
16. Pensijų kaupimo bendrovė turi šias pareigas:
  - 16.1. sąžiningai, teisingai ir profesionaliai veikti geriausiomis pensijų fondui ir jo dalyviams sąlygomis bei jų interesais ir užtikrinti rinkos vientisumą;
  - 16.2. veikti rūpestingai, profesionaliai ir atsargiai;
  - 16.3. turėti ir taikyti veiklai reikalingas priemones ir procedūras;
  - 16.4. investuodama pensijų fondo turtą, laikytis Taisyklių ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų;
  - 16.5. vengti interesų konfliktų, o kai jų išvengti neįmanoma, užtikrinti, kad su pensijų fondo dalyviais būtų elgiamasi sąžiningai;
  - 16.6. turėti tokią organizacinę struktūrą, kad būtų išvengta pensijų kaupimo bendrovės interesų konflikto su pensijų fondo dalyviais, dalyvių tarpusavio interesų konflikto, o rizikos valdymo funkcija būtų vykdoma savarankiškai;
  - 16.7. užtikrinti, kad nuolat būtų skaičiuojama ir valdoma rizika, su kuria susiduria ar gali susidurti pensijų kaupimo bendrovės valdomas pensijų fondas;
  - 16.8. asmeniui, ketinančiam tapti pensijų fondo dalyviu, pasiūlyti kaupti pensijų įmokas pensijų fondo dalyvio amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde ir pateikti šio pensijų fondo investavimo strategijos diagramą, kurios vertikaliojoje ašyje yra nurodyta rizikingų aktyvų dalis, o horizontaliojoje – tipinio vidutinio pensijų fondo dalyvio amžius;
  - 16.9. pasirašytinai supažindinti pensijų fondo dalyvį (pensijų kaupime ketinantį dalyvauti asmenį), kuris pageidauja kaupti pensijų įmokas ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, su papildomomis rizikomis, kylančiomis dėl pensijų įmokų kaupimo ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde;

- 16.10. informuoti pensijų fondo dalyvį apie esminius pensijų fondo investavimo strategijos pakeitimus (pvz., investavimo strategijos diagramos arba didžiausių rizikingus ir mažiau rizikingus aktyvus sudarančio turto klasių pakeitimus) ir (arba) nustatytų mokesčių bei atskaitymų iš pensijų turto pakeitimus;
- 16.11. pensijų fondo dalyvio prašymu atskleisti visą su juo susijusią ir jam reikalingą informaciją, kai teisės aktai numato pensijų fondo dalyvio teisę gauti tokią informaciją;
- 16.12. informaciją apie pensijų fondo dalyvio pensijos sąskaitoje sukaupto pensijų turto dydį, pensijų išmokas ir kitą su pensijų fondo dalyviu susijusią informaciją, kurios atskleidimas gali padaryti žalą šiam asmeniui, laikyti paslapyje ir naudoti tik Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais tikslais;
- 16.13. informuoti pensijų fondo dalyvį ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki jo senatvės pensijos amžiaus sukakties apie dalyvio perkėlimą į turto išsaugojimo pensijų fondą, jam sukakus senatvės pensijos amžių, taip pat apie pensijų išmokų rūšis ir jų gavimo sąlygas bei tvarką;
- 16.14. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Taisyklėse ir pensijų kaupimo sutartyje nustatytas pareigas.

V SKYRIUS. PENSIJŲ KAUPIMO SUTARTIS

17. Pensijų kaupimo sutarties šalys yra pensijų fondo dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė. Pensijų kaupimo sutartis dalyvio naudai negali būti sudaryta su jo darbdaviu ar kitais asmenimis. Su asmenimis, įtrauktais į pensijų kaupimą Pensijų kaupimo įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka, pensijų kaupimo sutartys nesudaromos.
18. Pensijų kaupimo sutartis sudaroma raštu.
19. Pensijų kaupimo sutartyje turi būti nurodyta:
  - 19.1. sutarties numeris, sudarymo data ir vieta;
  - 19.2. sutarties šalys;
  - 19.3. sutarties dalykas;
  - 19.4. pensijų fondo pavadinimas, jo unikalus identifikavimo numeris;
  - 19.5. pensijų įmokų dydis;
  - 19.6. atskaitymų iš pensijų turto dydžiai;
  - 19.7. sutarties įsigaliojimas, galiojimo pasibaigimo pagrindai;
  - 19.8. pensijų kaupimo bendrovės atsakomybė už savo įsipareigojimų nevykdymą;
  - 19.9. sutarties šalių ginčų sprendimo tvarka;
  - 19.10. nuoroda, kad Taisyklės yra neatskiriama šios pensijų kaupimo sutarties dalis;
  - 19.11. sutarties šalių rekvizitai.
20. Pensijų kaupimo sutarties šalys negali šioje sutartyje nustatyti tokių pensijų kaupimo sutarties sąlygų, kurios pablogintų pensijų fondo dalyvio padėtį, palyginti su ta, kuri nustatyta Pensijų kaupimo įstatyme ir su juo susijusiuose teisės aktuose. Pensijų kaupimo įstatymo ar su juo susijusių teisės aktų reikalavimų neatitinkančios ir pensijų fondų dalyvio padėtį bloginančios pensijų kaupimo sutarties nuostatos negalioja.

VI SKYRIUS. PENSIJOS SĄSKAITA

21. Pensijų kaupimo bendrovė kiekvienam jos valdomame pensijų fonde pensijų įmokas kaupiančiam dalyviui atidaro pensijos sąskaitą.
22. Pensijų fondo dalyvis gali turėti tik vieną galiojančią pensijos sąskaitą.
23. Pensijos sąskaita tvarkoma jai suteikiant unikalų numerį ir joje fiksuojant duomenis apie pensijų fondo dalyvį, atliktas operacijas, bendrą turimų pensijų fondo vienetų kiekį.

VII SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ, PENSIJŲ FONDO VIENETO VERTĖ IR JOS SKELBIMAS

24. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė (GAV) apskaičiuojama kaip pensijų fondo turto vertės ir finansinių įsipareigojimų vertės skirtumas.
25. GAV apskaičiuojama ir pensijų fondo vieneto vertė nustatoma kiekvieną darbo dieną. Praėjusios darbo dienos GAV ir pensijų fondo vieneto vertė skelbiama pensijų kaupimo bendrovės interneto puslapyje einamąją darbo dieną.
26. GAV vertinama eurais. Apskaičiuojant GAV užsienio valiuta, turto ir įsipareigojimų vertė nustatoma pagal apskaitoje taikomą euro ir užsienio valiutos santykį, galiojantį vertinimo dieną, nustatytą pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą ir pensijų fondo apskaitos politiką.
27. Pensijų fondo turtas ir įsipareigojimai turi būti įvertinami tikrąja verte, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir pensijų kaupimo bendrovės patvirtintu grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo procedūrų aprašu.
28. Pensijų fondo vieneto vertė yra GAV, padalyta iš pensijų fondo vienetų skaičiaus, esančio pensijų fondo vieneto kainos vertinimo dieną.
29. Pensijų fondo vienetai išreiškia pensijų fondo dalyviui priklausančią turto dalį pensijų fonde.
30. Pensijų fondo vieneto (jo dalių) vertė nustatoma keturių skaitmenų po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisyklės.
31. Bendra visų pensijų fondo vienetų vertė visada lygi GAV.

VIII SKYRIUS. PINIGINIŲ LĖŠŲ IR PENSIJŲ FONDO VIENETŲ KONVERTAVIMAS

32. Pensijų įmokos ir pensijų fondo dalyviui priklausančios lėšos, pervestos iš kito pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo ar kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo, konvertuojamos į pensijų fondo vienetus ir jų dalis, laikantis Lietuvos teisės aktų nustatytos tvarkos.

33. Taisyklėse ar Lietuvos teisės aktuose nustatytais atvejais išmokant ar pervedant pensijų fondo dalyvio sukauptas lėšas ar jų dalį, pensijų kaupimo bendrovė, gavusi atitinkamą dokumentą (ar įvykus numatytam juridiniam faktui), ne vėliau kaip kitą darbo dieną pensijų fondo dalyvio pensijos sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetų konvertuoja į pinigų dokumento gavimo dienos pensijų fondo vienetų vertę ir ne vėliau kaip per 7 darbo dienas juos išmoka arba pveda gautame dokumente nurodyta tvarka, išskyrus atvejus, kai Taisyklėse ar kituose teisės aktuose yra įtvirtinti kiti terminai.
34. Pinigų suma, gauta konvertavus pensijų fondo vienetų, apvalinama iki dviejų skaitmenų po kablelio tikslumu pagal matematinės apvalinimo taisyklės.

IX SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO DEPOZITORIUMAS

35. Pensijų fondo pensijų turtas privalo būti saugomas depozitoriume. Informaciją apie pensijų fondo depozitoriumą (pavadinimas, buveinės adresas) pensijų kaupimo bendrovė skelbia viešai savo interneto svetainėje.
36. Depozitoriumo teisės, pareigos ir depozitoriumui taikomi reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme ir 2015 m. gruodžio 17 d. Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2016/438, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/65/EB nuostatos dėl depozitoriumų pareigų (OL 2016 L 78, p. 11).
37. Depozitoriumas gali būti keičiamas tik gavus išankstinį priežiūros institucijos sutikimą, taip pat priežiūros institucijos nurodymu, jei depozitoriumas nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nevykdo savo įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdo.

X SKYRIUS. LAIKINAS PENSIJŲ ĮMOKŲ SUSTABDYMAS

38. Pensijų fondo dalyvis turi teisę laikinai, ne daugiau kaip 12 kalendorinių mėnesių ir ne trumpesniai kaip vieno kalendorinio mėnesio laikotarpiui per visą dalyvavimo pensijų kaupime laikotarpį, sustabdyti pensijų įmokų pervedimą.
39. Apie numatomą pensijų įmokų sustabdymo pradžią ir sustabdymo trukmę (kalendoriniais mėnesiais) pensijų fondo dalyvis privalo informuoti pensijų kaupimo bendrovę likus ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų iki numatomo pensijų įmokų sustabdymo pradžios. Pensijų įmokos sustabdomos nuo kalendorinio mėnesio, einančio pasibaigus šiame punkte nurodytam 30 kalendorinių dienų terminui, pirmos dienos.
40. Pasibaigus Taisyklių 38 punkte nurodytam laikino pensijų įmokų sustabdymo laikotarpiui, pensijų įmokų pervedimas atnaujinamas automatiškai, be papildomo pensijų fondo dalyvio prašymo.

XI SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO DALYVIO PERĖJIMAS Į KITĄ TOS PAČIOS PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS VALDOMĄ PENSIJŲ FONDĄ

41. Į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą dalyvis perkeliamas savo prašymu.
42. Pensijų fondo dalyvis, pageidaujantis kaupti pensijų įmokas ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, kartu su prašymu privalo raštu pateikti pensijų kaupimo bendrovei atsisakymą kaupti pensijų įmokas jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, o pensijų kaupimo bendrovė turi pasirašytinai supažindinti pensijų fondo dalyvį su papildomomis rizikomis, kylančiomis dėl pensijų įmokų kaupimo ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde.
43. Apie gautą pensijų fondo dalyvio prašymą perkelti jį į kitą pensijų fondą pensijų kaupimo bendrovė per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos informuoja VSDF valdybą.
44. Už pensijų fondo dalyvio perėjimą į tikslinės grupės pensijų fondą toje pačioje pensijų kaupimo bendrovėje gali būti daromi tik atskaitymai, nustatyti Taisyklių 73 punkte, jeigu pensijų kaupimo bendrovė yra priėmusi sprendimą taikyti tokius atskaitymus.

XII SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO DALYVIO PERĖJIMAS Į KITOS PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS VALDOMĄ PENSIJŲ FONDĄ

45. Pensijų fondo dalyvis turi teisę pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, kai jo vardu į pensijų fondą yra pervesta bent viena pensijų įmoka arba į pensijų fondą buvo pervestos lėšos iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos.
46. Pensijų fondo dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, pateikia prašymą kitai pensijų kaupimo bendrovei. Šiuo atveju taip pat gali būti sudaroma pensijų kaupimo sutartis, jei pensijų kaupimo bendrovė, į kurios valdomą pensijų fondą nori pereiti pensijų fondo dalyvis, tokią galimybę numato.
47. Pensijų fondo dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą ir pageidaujantis kaupti pensijų įmokas ne jo amžių atitinkančiame pensijų fonde, kartu su prašymu privalo raštu pateikti pensijų kaupimo bendrovei, į kurios valdomą pensijų fondą pereina, patvirtinimą, kad atsisako kaupti pensijų įmokas jo amžių atitinkančiame pensijų fonde, o ši pensijų kaupimo bendrovė turi pasirašytinai supažindinti pensijų fondo dalyvį su papildomomis rizikomis, kylančiomis dėl pensijų kaupimo ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde.
48. Pensijų kaupimo bendrovė, kuriai dalyvis pateikė prašymą pereiti į jos valdomą pensijų fondą, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos pateikia VSDF valdybai elektroninius asmeniui identifikuoti ir dalyvio prašymui įregistruoti reikiamus duomenis.
49. Pensijų kaupimo bendrovei, kurios valdomo pensijų fondo dalyvis pareiškia norą pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, jos akcininkams ir kitiems asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti šią dalyvio teisę.
50. Už pensijų fondo dalyvio perėjimą į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą gali būti daromi tik atskaitymai, nurodyti Taisyklių 74 punkte, jeigu pensijų kaupimo bendrovė yra priėmusi sprendimą taikyti tokius atskaitymus.
51. Pensijų kaupimo bendrovė, į kurios valdomą pensijų fondą dalyvis pereina, kai į šio pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą patenka perėjusio pensijų fondo dalyvio pensijų fonde sukauptos piniginės lėšos, ne vėliau kaip per 31 kalendorinę dieną nuo dienos, kurią VSDF valdyba pensijų kaupimo bendrovei pateikia informaciją apie pensijų fondo dalyvio perėjimą į jos valdomą pensijų fondą, raštu informuoja pensijų fondo dalyvį apie jo pensijų sąskaitoje įrašyto pensijų turto dydį. Jei į kitos

pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą pereina pensijų išmokos sutartį sudaręs dalyvis, pensijų kaupimo bendrovė jį papildomai informuoja apie Taisyklių 67.1. punkte nustatytą sąlygą.

XIII SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO DALYVIŲ PERKĖLIMAS Į TURTO IŠSAUGOJIMO PENSIJŲ FONDĄ

52. Pensijų fondo dalyvis, kuris per vieną mėnesį nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos nesudarė pensijų išmokos sutarties, kartu su jam priklausančiu pensijų turto perkeliamas į pensijų kaupimo bendrovės valdomą turto išsaugojimo pensijų fondą.
53. Į pensijų kaupimo bendrovės valdomą turto išsaugojimo pensijų fondą perkeliama ir Taisyklių 88 punkte nurodytu atveju likviduojamo pensijų fondo, kurio tikslinės grupės visi nariai yra sukakę senatvės pensijos amžių, dalyviai.
54. Pensijų fondo dalyviai ir jiems priklausantis pensijų turtas į turto išsaugojimo pensijų fondą perkeliama penktą darbo dieną nuo Taisyklių 52 punkte numatyto vieno mėnesio termino pabaigos. Pensijų kaupimo bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pensijų fondo dalyvio perkėlimo į turto išsaugojimo pensijų fondą dienos privalo tai pranešti dalyviui Taisyklių 77 punkte nustatyta tvarka.
55. Į turto išsaugojimo pensijų fondą perkelti pensijų fondo dalyviai turi teisę pereiti į tos pačios arba kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą kitą pensijų fondą, tada Taisyklių XI ir XII skyrių nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

XIV SKYRIUS. PENSIJŲ IŠMOKOS

56. Teisę gauti pensijų išmoką įgyja tik tie pensijų fondo dalyviai, kuriems sukako senatvės pensijos amžius taip pat pensijų fondo dalyviai, kuriems paskirta išankstinė socialinio draudimo senatvės pensija pagal Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymą.
57. Asmuo, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią. Jeigu pensijų fondo dalyvis raštu nesikreipia į pensijų kaupimo bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad pensijų fondo dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.
58. Pensijų išmokų rūšys:
  - 58.1. pensijų anuitetas;
  - 58.2. vienkartinė pensijų išmoka;
  - 58.3. periodinės pensijų išmokos.
59. Pensijų anuiteto rūšys:
  - 59.1. atidėtasis pensijų anuitetas. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui, sukakusiam 85 metų amžių, pradeda mokėti ir iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Atidėtasis pensijų anuitetas nepaveldimas;
  - 59.2. standartinis pensijų anuitetas. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Pensijų anuitetų mokėtojas gali siūlyti standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu. Standartinis pensijų anuitetas nepaveldimas, išskyrus atvejus, kai standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pasirinkęs pensijų anuiteto gavėjas miršta nesibaigus sprendime dėl standartinio pensijų anuiteto mokėjimo nustatytam garantuojamam mokėjimo laikotarpiui. Už standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl mirties neišmokėtų pensijų anuitetų už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį sumą priklausanti vienkartinė pensijų anuiteto išmoka paveldima Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Vienkartinė išmoka apskaičiuojama pensijų anuitetų mokėtojo nustatyta tvarka.
60. Pensijų fondo dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra mažesnis arba lygus 5 000 eurų, taip pat Taisyklių 63 punkte nustatytu atveju Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka mokama vienkartinė pensijų išmoka
61. Pensijų fondo dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra didesnis kaip 5 000 eurų, bet mažesnis kaip 10 000 eurų, Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka mokamos periodinės pensijų išmokos.
62. Kai pensijų fondo dalyvio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra lygus arba didesnis kaip 10 000 eurų, pensijų fonde sukauptas pensijų turtas išmokamas tik jam įsigijus pensijų anuitetą iš pensijų anuitetų mokėtojo. Standartinis pensijų anuitetas įsigijamas už visą pensijų fondo dalyvio vardu pensijų fonde sukauptą pensijų turtą, išskyrus Taisyklių 63 punkte nurodytą atvejį. Atidėtasis pensijų anuitetas įsigijamas už dalį pensijų fondo dalyvio vardu pensijų fonde sukauptų lėšų, jų dydį nustato pensijų anuitetų mokėtojas. Likusi pensijų turto dalis išmokama periodinėmis pensijų išmokomis Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka.
63. Pensijų fondo dalyvis, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra didesnis kaip 60 000 eurų, turi teisę sukauptą pensijų turto dalį, viršijančią 60 000 eurų, gauti iš pensijų kaupimo bendrovės kaip vienkartinę pensijų išmoką.
64. Taisyklių 60–63 punktuose nurodyti dydžiai, nuo kurių priklauso asmeniui mokėtinos pensijų išmokos rūšis, kas 5 metus indeksuojami Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka.
  - 64.1. Pensijų anuitetų mokėtojas yra VSDF valdyba. Vienkartinės ir periodinės išmokos jų gavėjams moka pensijų kaupimo bendrovės.
65. Pensijų fondo dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė sudaro pensijų išmokos sutartį dėl pensijų išmokų mokėjimo. Pensijų išmokos sutartis sudaroma Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka.
66. Pensijų išmokos pradedamos mokėti pensijų išmokos sutartyje nustatytais sąlygomis, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų ir nustatytą terminų.
67. Dalyvis, sudaręs pensijų išmokos sutartį, turi teisę vienašališkai jos atsisakyti Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka.

- 67.1. Kai dalyvis, sudaręs pensijų išmokos sutartį, pereina į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, sudaroma nauja pensijų išmokos sutartis.
68. Asmenys, išvykstantys nuolat gyventi į kitą valstybę, išskyrus Taisyklių 10.7 papunktyje numatytą atvejį, teisę į pensijų išmokas įgyja Lietuvos Respublikos teisės aktų ir Taisyklių nustatyta tvarka.

XV SKYRIUS. ATSKAITYMAI PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS NAUDAI

69. Iš pensijų fondo turto galima daryti tik tokius atskaitymus, kurie yra nustatyti Taisyklėse. Visos kitos Taisyklėse nenumatytos arba nustatytus dydžius viršijančios išlaidos dengiamos iš pensijų kaupimo bendrovės turto.
70. Šiame Taisyklių skyriuje yra nustatyti didžiausi galimi atskaitymai. Pensijų kaupimo bendrovė turi teisę nustatyti mažesnius atskaitymus. Pensijų kaupimo bendrovė informaciją apie taikomus atskaitymus iš pensijų turto skelbia viešai savo interneto svetainėje.
71. Pensijų kaupimo bendrovės taikomi atskaitymai iš pensijų turto per metus gali sudaryti ne daugiau kaip:
- 71.1. nuo 2019 m. sausio 1 d. – 0,8 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų vidutinės metinės vertės;
- 71.2. nuo 2020 m. sausio 1 d. – 0,65 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų vidutinės metinės vertės;
- 71.3. nuo 2021 m. sausio 1 d. – 0,5 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų vidutinės metinės vertės;
- 71.4. 0,4 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų vidutinės metinės vertės, kai pensijų kaupimo bendrovės valdomo bendro pensijų fondų turto vidutinė metinė vertė sudaro 2,5 mlrd. eurų arba daugiau.
72. Valiutos keitimo sąnaudos, atsiradusios dėl pareigos valiutų sąnaudas buhalterinėje apskaitoje pripažinti pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą, taip pat dengiamos iš pensijų turto.
73. Pensijų fondo dalyviui pereinant į kitą pensijų kaupimo bendrovės valdomą fondą, gali būti taikomi šie atskaitymai (jei pensijų kaupimo bendrovė yra priėmusi sprendimą taikyti tokius atskaitymus):
- 73.1. pereinant vieną kartą per kalendorinius metus, pervedamoms pensijų fondo dalyvio piniginiams lėšoms netaikomi jokie atskaitymai;
- 73.2. pereinant daugiau negu vieną kartą per kalendorinius metus, iš pervedamų pensijų fondo dalyvio lėšų išskaitomos išlaidos, susijusios su sąskaitos uždarymu ir lėšų pervedimu, bet ne daugiau kaip 0,05 proc. pensijų fondo dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų.
74. Pensijų fondo dalyviui pereinant į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, pensijų kaupimo bendrovė, jeigu yra priėmusi sprendimą taikyti tokius atskaitymus, gali išskaičiuoti išlaidas, susijusias su sąskaitos uždarymu ir lėšų pervedimu, bet ne daugiau kaip 0,05 proc. pensijų fondo dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų.
75. Visos kitos išlaidos ir galimi mokesčiai, susiję su pensijų fondo turto valdymu (depozitoriumo mokesčiai, komisiniai mokesčiai finansų tarpininkams, piniginių lėšų pervedimo mokesčiai bankui, mokesčiai auditoriams, reklamos išlaidos, pranešimų rengimo ir siuntimo pensijų fondo dalyviui išlaidos ir kt.), sumokami pensijų kaupimo bendrovės lėšomis.

XVI SKYRIUS. INFORMACIJOS PENSIJŲ FONDŲ DALYVIAMS TEIKIMO TVARKA

76. Pensijų kaupimo bendrovė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po ataskaitinių finansinių metų pabaigos informuoja pensijų fondo dalyvį apie sumokėtų pensijų įmokų dydį, jo pensijos sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį (į pensijos sąskaitą įrašytų pensijų fondo vienetų skaičių, jų vertę), investicinę grąžą, išskaitytų atskaitymų dydį. Pensijų kaupimo bendrovė pensijų fondo dalyviui skirtame metiniame pranešime privalo nurodyti vietas, kuriose pensijų fondo dalyvis gali susipažinti su pensijų fondo, kuriame jis kaupia pensijų įmokas, ir bendrovės periodinėmis ataskaitomis.
77. Taisyklių 76 punkte nurodyta ir visa kita informacija bei pranešimai, kuriuos pensijų kaupimo bendrovė privalo pateikti asmeniškai pensijų fondo dalyviui pensijų kaupimo sutartyje ir Taisyklėse (pvz., Taisyklių 16.10, 16.13 papunkčiai arba 54 punktas) nustatytais atvejais arba pagal Lietuvos teisės aktuose nustatytus reikalavimus, pateikiami raštu (elektroniniu paštu, elektroninių paslaugų teikimo sistema ar paštu) arba kitu būdu (jei tai sutarta su dalyviu). Pranešimų išsiuntimas vadovaujantis paskutiniaisiais pensijų kaupimo bendrovės žinomais pensijų fondo dalyvio kontaktiniais duomenimis (pateiktais VSDF valdybos ar paties dalyvio) laikomas tinkamu pranešimo pateikimu. Jeigu pensijų fondo dalyvio kontaktiniai duomenys nežinomi arba yra netikslūs, asmeniniai pranešimai dalyviui nesuunčiami, tačiau dalyviui pateikiami jo prašymu Taisyklių 79 punkte nustatyta tvarka.
78. Pensijų fondo dalyviai pensijų kaupimo bendrovės interneto svetainėje gali susipažinti su šiais dokumentais:
- 78.1. Taisyklėmis, pensijų fondo investavimo strategija, pensijų kaupimo bendrovės taikomais atskaitymais iš pensijų turto, informacija apie pensijų fondo depozitoriumą;
- 78.2. pensijų kaupimo bendrovės ir turto išsaugojimo pensijų fondo finansinėmis ataskaitomis ir jų audito išvadomis;
- 78.3. kitais Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais dokumentais ir informacija.
79. Pensijų fondo dalyvis fondo periodines ataskaitas, Taisyklių kopiją, pensijų fondo investavimo strategiją, kitus šiame ir kituose Taisyklių punktuose minimus dokumentus, taip pat Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytą informaciją vieną kartą gauna nemokamai, raštu pareiškęs savo pageidavimą gauti atitinkamus dokumentus ir (arba) informaciją.

XVII SKYRIUS. PENSIJŲ FONDO VALDYMO PERDAVIMAS, JUNGIMAS IR LIKVIDAVIMAS

80. Pensijų fondo valdymas perduodamas, pensijų fondai jungiami ir pensijų fondas panaikinamas (likviduojamas) Pensijų kaupimo įstatymo, Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo ir priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

XVIII SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

81. Ginčai tarp pensijų fondo dalyvio ir pensijų kaupimo bendrovės sprendžiami šalių susitarimu, o šalims nesusitarus – Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

82. Pensijų kaupimo sutartims, sudarytoms pagal Taisyklės, taikoma Lietuvos Respublikos teisė.
83. Pasikeitus įstatymų, reglamentuojančių pensijų kaupimo ir pensijų išmokų mokėjimo organizavimo sąlygas ir tvarką, nuostatomis, Taisyklės ir sudaryta pensijų kaupimo sutartis iki jų pakeitimo dienos galioja tiek, kiek neprieštarauja tokiems įstatymų pakeitimams.